

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁ

ք. Երևան

05.02.2021թ.

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԲՈՂՈՔՆԵՐ
ՔՆՆՈՂ ԱՆՁԻ
թիվ ՍՑ-ԼՕ-2021/10

Նախագահությամբ՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձ Լ. Օհանյանի
Քարտուղարությամբ՝ Լ. Անանիկյանի

Պատվիրատու՝ Սոցիալական ապահովության ծառայություն
Մասնակից՝ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ

Մասնակցությամբ՝
Սոցիալական ապահովության ծառայության ներկայացուցիչներ՝ Գ. Ջանջուղազյանի,
Ա. Ավետիսյանի,
«Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի տնօրեն՝ Լ. Հայրապետյանի, ներկայացուցիչ՝ Գ. Գրիգորյանի

Գնման ընթացակարգի ծածկագիրը և առարկան՝
«ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3» ծածկագրով գնանշման հարցման ընթացակարգ,
համակարգչային սարքավորումների և օժանդակ նյութերի ձեռքբերում

Պայմանագրի ծածկագիրը՝ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2»

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը (այսուհետ նաև՝ Բողոքներ
քննող անձ)՝ ուսումնասիրելով Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների

նախարարության կողմից 14.01.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/289-2021 գրությամբ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ին (այսուհետ նաև՝ Մասնակից) գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգով ներկայացված հիմքերը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1. Գործի նախապատմությունը

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը, Սոցիալական ապահովության ծառայության (այսուհետ նաև՝ Պատվիրատու) 12.01.2021թ.-ի թիվ 02/12-1/278-2021 գրության հիման վրա, 14.01.2021թ.-ին «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնել է ընթացակարգ՝ Բողոքներ քննող անձին ներկայացնելով համապատասխան հիմքեր:

Բողոքներ քննող անձի գործը մակագրվել է 14.01.2021թ.-ին:

14.01.2021թ.-ին www.gnumner.am կայքում հրապարակված հայտարարությամբ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգը ընդունվել է վարույթ և տրվել է թիվ ՍՑ-ԼՕ-2021/10 համարի ծածկագիրը:

21.01.2021թ.-ին և 05.02.2021թ.-ին նշանակվել և հրավիրվել են նիստեր:

Գործի քննությունն ավարտվել է 21.01.2021թ.-ին և Բողոքներ քննող անձի որոշման հրապարակման օր է նշանակվել 05.02.2021թ.-ին:

2. Սոցիալական ապահովության ծառայության ներկայացրած փաստերը և դիրքորոշումը.

Սոցիալական ապահովության ծառայությունը 28.12.2020թ.-ի թիվ 02/12-1/30234-2020 գրությամբ դիմելով ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը՝ հայտնել է հետևյալը.

«Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊ ընկերության միջև 10.02.2020թ. կնքված թիվ ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2 գնման պայմանագրի (այսուհետ՝ Պայմանագիր) և Պայմանագրին կից կնքված 21.02.2020թ. և 06.03.2020թ.

համաձայնագրերի շրջանակներում «Չայնա Մոլլ» ՍՊ ընկերությունը պայմանագրով սահմանված ժամկետում պետք է մատակարարեր 60 հատ համակարգչային լարով մկնիկ, որ չի մատակարարել:

Հիմք ընդունելով Պայմանագրի 2.1.7 կետը՝ Սոցիալական ապահովության ծառայությունը 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ին միակողմանի լուծել է Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊ ընկերության միջև 10.02.2020թ. կնքված թիվ ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2 գնման պայմանագիրը:

Ելնելով վերոգրյալից՝ խնդրում եմ Ձեր միջնորդությունը՝ գնումների մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված միջոցառումներ իրականացնելու համար:»:

Պատվիրատուն 12.01.2021թ.-ի մեկ այլ թիվ 02/12-1/278-2021 գրությամբ հայտնել է հետևյալը.

«Ի պատասխան ֆինանսների նախարարի առաջին տեղակալ Կ. Բրուտյանի՝ 11.01.2020 N 01.1/26-1/07-2021 գրության՝ կից Ձեզ է ներկայացվում ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2 պայմանագիրը միակողմանի լուծելու վերաբերյալ ծանուցումը և ծանուցումը տեղեկագրում հրապարակելու վերաբերյալ ապացույց՝ հրապարակման ամսաթվի նշումով, ինչպես նաև 2020 թվականի փետրվարի 10-ին կնքված ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2 գնման պայմանագրում փոփոխություն կատարելու մասին 06.03.2020 N 2 Համաձայնագիրը:»:

3. «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի ներկայացրած փաստարկները և դիրքորոշումը.

Բողոքներ քննող անձը 14.01.2021թ.-ին գրությամբ դիմել է «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի՝ հնարավորություն տալով ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 14.01.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/289-2021 գրությամբ նախաձեռնված ընթացակարգի վերաբերյալ ներկայացնել գրավոր կարծիք:

Մասնակիցը ստանալով կարծիք հայտնելու վերաբերյալ գրությունը, ինչպես նաև ծանուցված լինելով նիստերի տեղի, օրվա և ժամի մասին, ներկայանալով հրավիրված նիստին, 22.01.2021թ.-ին ներկայացրել է գրավոր դիրքորոշում, հայտնելով հետևյալը.

«Սոցիալական ապահովման ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ. կնքված պայմանագիրը ուժի մեջ է մտել 21.02.2020թ. կնքված Համաձայնագրով, որից հետո 06.03.2020թ. կնքվել է երկրորդ Համաձայնագիրը մատակարարման ժամկետը ևս 30 աշխ. օրով երկարացնելու վերաբերյալ, քանի որ

Կորոնա վիրուսով պայմանավորված փակվել էր ՉԺՀ-ում գտնվող համակարգչային մկնիկներ արտագրող գործարանը: Այնուհետև մարտի 16-ից ՀՀ-ում հայտարարվեց արտակարգ գրություն: Գիտակցելով, որ մոտենում է մատակարարման վերջնաժամկետը, բայց դեռ փակ է ՉԺՀ-ում գտնվող համակարգչային մկնիկներ արտադրող գործարանը, մենք Սոցիալական ապահովման ծառայությանը առաջարկեցինք ներքին շուկայից մատակարարել որակով ավելի բարձր համակարգչային մկնիկներ, սակայն մեր առաջարկը մերժվեց՝ պատճառաբանվելով, որ փոխվում է տեխնիկական բնութագիրը և ծագման երկիրը:

2020թ.-ի սեպտեմբերի 27-ից երկրում սկսվեց պատերազմ և հայտարարվեց ռազմական դրություն: Անձամբ ես սեպտեմբերի 27-ից մինչև դեկտեմբերի 11-ը մասնակցել եմ ռազմական գործողություններին և կրել մարտական հերթապահություն, ուստի ֆիզիկապես անհնար էր դարձել կատարել պայմանագիրը:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 18-ին, մենք քաջ գիտակցելով, որ երկու դրվագով կարող ենք հիմք ընդունել ՀՀ գնումների մասին օրենքը ինչպես նաև ՍԱԾ և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև կնքված «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» պայմանագրի 7-րդ կետը՝ Անհաղթահարելի ուժի ազդեցությունը, միակողմանի լուծել պայմանագիրը, բիզնես էթիկայից դրված նորից ենք առաջարկել այլ համակարգչային մկնիկներ կամ երկկողմ համաձայնությամբ լուծել պայմանագիրը: Ինչից հետո, առանց մեզ նախապես տեղեկացնելու, ՍԱԾ-ն 28.12.2020թ. միակողմանի լուծում է պայմանագիրը և որպես փույժ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ին պարտավորեցնում 5 բանկային օրվա ընթացքում վճարել 10440 դրամ: Ծանուցումը ստանալուց հետո՝ 29.12.2020թ., «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի կողմից վճարվել է 10440 դրամ փույժը:

Խնդրում եմ Ձեզ հաշվի առնել վերոգրյալը, նշված պայմանագրի փոքր գումարի չափը, սակայն մեր ընկերության կողմից շար պատասխանատու և հետևողական ջանքերը, ինչպես նաև այլ ոլորտներում թե ինչ խոշոր չափի վնաս կարող է պատճառվել ընկերության կատարվելիք գործունեությունը, և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի մրցույթներին մասնակցության իրավունք չունեցող ընկերությունների ցուցակում չներառել:»:

4. ՍՑ-LO-2021/10 ընթացակարգի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերը.

Սույն գործի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերի համաձայն՝

i. Սոցիալական ապահովության ծառայության (այսուհետ նաև՝ Պատվիրատու) և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագիր (այսուհետ նաև՝ Պայմանագիր):

ii. Պայմանագրի 1.1 կետի համաձայն՝ Վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով (այսուհետ՝ պայմանագիր) սահմանված կարգով, ծավալներով, ժամկետներում և հասցեով Գնորդին մատակարարել պայմանագրի N 1 հավելվածով՝ Տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացուցով նախատեսված ապրանքը (այսուհետ՝ ապրանք), իսկ Գնորդը պարտավորվում է ընդունել ապրանքը և վճարել դրա համար:

iii. Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով սահմանված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցի համաձայն՝ Մասնակիցը պետք է մատակարարի 60 հատ համակարգչային մկնիկ, լարով, ծագման երկիրը Չինաստան: Ապրանքը պետք է մատակարարվի համապատասխան համաձայնագրի կնքման դեպքում համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև 30-րդ օրացուցային օրը ներառյալ:

iv. Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 21.02.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 1 համաձայնագիրը (այսուհետ նաև՝ Համաձայնագիր 1):

v. Պատվիրատուի և Մասնակցի միջև 06.03.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 2 համաձայնագիրը (այսուհետ նաև՝ Համաձայնագիր 2):

vi. Համաձայնագիր 2-ի 1-ին կետի համաձայն՝ կողմերը որոշել են Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով հաստատված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցի 1-ին կետի 11-րդ ժակետի մասով «30-րդ օրացուցային օրը» բառերը փոխարինել «60-րդ օրացուցային օրը» բառերով:

vii. www.gnumner.am համացանցային կայքում՝ «Պայմանագրերը միակողմանիորեն լուծելու մասին ծանուցումներ» բաժնում, 11.01.2021թ.-ին հրապարակված պայմանագրի միակողմանի լուծման մասին 28.12.2020թ.-ի թիվ 02/12-1/30266-2020 ծանուցման համաձայն՝ Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» գնման պայմանագրի և Պայմանագրին կից կնքված 21.02.2020թ.-ի և 06.03.2020թ.-ի համաձայնագրերի

շրջանակներում «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ն պայմանագրով սահմանված ժամկետում պետք է մատակարարեր 60 հատ համակարգչային լարով մկնիկ, որ չի մատակարարել:

Հիմք ընդունելով Պայմանագրի 2.1.7 կետը՝ Սոցիալական ապահովության ծառայությունը 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ին միակողմանի լուծել է Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» գնման պայմանագիրը:

5. Բողոքներ քննող անձի հիմնավորումները և եզրահանգումը.

Բողոքներ քննող անձը լրիվ, օբյեկտիվ և բազմակողմանի հետազոտելով և գնահատելով սույն գործում առկա ապացույցները, և համադրելով դրանք գործով պարզված փաստական հանգամանքների հետ, հանգում է այն եզրակացության, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 14.01.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/289-2021 գրությամբ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված ընթացակարգն ենթակա է մերժման, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն՝ ... մասնակիցն ընդգրկվում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում, եթե խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պատվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունքից զրկված մասնակցի վերաբերյալ ունեցած տեղեկությունների հիման վրա լիազորված մարմինը ընթացակարգ է նախաձեռնում: Տվյալ մասնակցի կարծիքը լսելուց հետո գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը նույն օրենքի 50-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված ժամկետում որոշում է կայացնում մասնակցին նույն հոդվածով նախատեսված ցուցակում ընդգրկելու վերաբերյալ: Անձը նշված ցուցակում ընդգրկվում է երկու տարի ժամկետով:

Օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքից, սույն օրենքից և իրավական այլ ակտերից: Գնումների մասին իրավական այլ ակտերը հրապարակվում են նաև պաշտոնական տեղեկագրում:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ Օրենսգիրք) 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ քաղաքացիական օրենսդրությունը հիմնվում է իր կողմից կարգավորվող հարաբերությունների մասնակիցների հավասարության, կամքի ինքնավարության և գույքային ինքնուրույնության, սեփականության անձեռնմխելիության, պայմանագրի ազատության, մասնավոր գործերին որևէ մեկի կամայական միջամտության անթույլատրելիության, քաղաքացիական իրավունքների անարգել իրականացման անհրաժեշտության, խախտված իրավունքների վերականգնման ապահովման, դրանց դատական պաշտպանության սկզբունքների վրա:

Նույն հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն՝ քաղաքացիները և իրավաբանական անձինք քաղաքացիական իրավունքները ձեռք են բերում ու իրականացնում իրենց կամքով և ի շահ իրենց: Նրանք ազատ են պայմանագրի հիման վրա սահմանելու իրենց իրավունքները և պարտականությունները, որոշելու պայմանագրի՝ օրենսդրությանը չհակասող ցանկացած պայման:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն՝ քաղաքացիական իրավական նորմերի տեքստում կիրառվող բառերի և արտահայտությունների տարբեր ձևերով մեկնաբանման դեպքում, նախապատվությունը տրվում է նույն օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 1-ին կետում շարադրված՝ քաղաքացիական օրենսդրության սկզբունքներին համապատասխանող մեկնաբանմանը:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ քաղաքացիական իրավունքները և պարտականությունները ծագում են օրենքով ու այլ իրավական ակտերով նախատեսված հիմքերից, ինչպես նաև քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց այն գործողություններից, որոնք թեև օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով նախատեսված չեն, սակայն, ըստ քաղաքացիական օրենսդրության սկզբունքների, առաջացնում են քաղաքացիական իրավունքներ և պարտականություններ:

Դրան համապատասխան, քաղաքացիական իրավունքները և պարտականությունները ծագում են՝

1) օրենքով նախատեսված պայմանագրերից և այլ գործարքներից, ինչպես նաև այն պայմանագրերից ու գործարքներից, որոնք թեև օրենքով նախատեսված չեն, սակայն դրան չեն հակասում.

2) պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ակտերից, որոնք օրենքով նախատեսված են որպես քաղաքացիական իրավունքների և պարտականությունների ծագման հիմք.

3) քաղաքացիական իրավունքներ և պարտականություններ սահմանող դատական ակտից.

4) օրենքով թույլատրվող հիմքերով գույք ձեռք բերելու հետևանքով.

5) գիտության, գրականության, արվեստի ստեղծագործություններ, գյուտեր և մտավոր գործունեության այլ արդյունքներ ստեղծելու հետևանքով.

6) այլ անձին վնաս պատճառելու հետևանքով.

7) անհիմն հարստացման հետևանքով.

8) քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց այլ գործողությունների հետևանքով.

9) այնպիսի իրադարձությունների հետևանքով, որոնց հետ օրենքը կամ այլ իրավական ակտը կապում է քաղաքացիական իրավական հետևանքների առաջացում:

«Սահմանադրության 3-րդ, 11-րդ, 28-րդ, 39-րդ, 59-րդ և բազմաթիվ այլ հոդվածներում ամրագրված են անձի իրավունքների և ազատությունների իրականացման, օրենսդրությամբ դրանց արդյունավետ պաշտպանության երաշխավորումն ապահովելու ելակետային սկզբունքներ ու նորմեր, որոնք համապարտադիր նշանակություն ունեն հասարակական բոլոր, այդ թվում նաև՝ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների կարգավորման բնագավառում:

«Սահմանադրության վերոհիշյալ նորմերի պահանջների կատարման երաշխավորմանն է կոչված «քաղաքացիական օրենսգիրքը, որը սահմանում է քաղաքացիական շրջանառության մասնակիցների իրավական վիճակը, կարգավորում սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների, դրանց հետ կապված անձնական ոչ գույքային հարաբերությունները, պայմանագրային և այլ պարտավորությունների ծագման, փոփոխման և դադարման հիմքերը և կարգը:

Անձանց իրավունքների իրականացման և պաշտպանության հետ կապված՝ օրենսգրքի մի շարք այլ հոդվածներով միաժամանակ սահմանվում են քաղաքացիական իրավունքների և պարտականությունների ծագման հիմքերը (10-րդ հոդված), այդ

իրավունքների իրականացման ընդհանուր կարգը, սահմանները և պաշտպանության եղանակները (11-րդ, 12-րդ, 14-րդ, 16-րդ հոդվածներ):

«Քաղաքացիական օրենսգրքի 347-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտավորությունները պետք է կատարվեն պատշաճ՝ պարտավորության պայմաններին, օրենքին և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

«Քաղաքացիական օրենսգրքի 408-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտավորության խախտում է համարվում այն չկատարելը կամ անպատշաճ (կետանցով, ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների թերություններով կամ պարտավորության բովանդակությամբ որոշվող այլ պայմանների խախտմամբ) կատարելը:

«Քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պարտապանը պարտավորությունը չկատարելու և (կամ) անպատշաճ կատարելու համար պատասխանատու է **մեղքի առկայության դեպքում**, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով: Պարտապանը ճանաչվում է անմեղ, եթե ապացուցում է, որ ինքը պարտավորությունը պատշաճ կատարելու համար ձեռնարկել է իրենից կախված բոլոր միջոցները:

Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ **ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը պատասխանատվություն է կրում, եթե չապացուցի, որ պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի**, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների **հետևանքով**, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով:

«Վճռաբեկ դատարանը նախկինում կայացրած որոշմամբ արդեն իսկ անդրադարձել է վկայակոչված հոդվածի մեկնաբանությանը: Մասնավորապես, «Վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ օրենսդիրը որպես պարտավորությունը խախտելու համար պատասխանատվության պարտադիր պայման սահմանել է պարտավորությունը խախտած անձի մեղքի առկայությունը: Նույն հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսվել է մեղքի բացակայության պարագայում պարտավորությունը խախտած անձի պատասխանատվությունը, եթե պարտավորությունը բխում է ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացումից: Ընդ որում, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելիս պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձը ենթակա չէ պատասխանատվության միայն այն դեպքում, եթե ապացուցի, որ պատշաճ

կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի, այսինքն՝ տվյալ պայմաններում արտակարգ և անկանխելի հանգամանքների հետևանքով: Այդ կանոնը կիրառելի չէ, եթե օրենքով կամ պայմանագրով նախատեսվել է նույնիսկ անհաղթահարելի ուժի առկայության պայմաններում պարտավորությունը չկատարած կամ անպատշաճ կատարած անձի պատասխանատվություն կրելու հանգամանքը (տե՛ս, «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ն ընդդեմ «Լանդրաս» ՍՊԸ-ի թիվ ԵՔԴ/0595/04/08 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 17.04.2009 թվականի որոշումը):

Բողոքներ քննող անձը փաստում է, որ օրենսդիրը նախատեսել է, որ պարտավորությունը խախտած ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձն ազատվում է դրա համար պատասխանատվությունից, եթե ապացուցում է, որ պարտավորության պատշաճ կատարումն անհնար է եղել անհաղթահարելի ուժի հետևանքով: Անհաղթահարելի ուժի կիրառումը պետք է պայմանավորված լինի այնպիսի հանգամանքների զուգորդմամբ, որոնք անհնարին են դարձնում կողմերի ստանձնած պարտավորությունների կատարումը, եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով:

Միևնույն ժամանակ, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձին անհաղթահարելի ուժի հիմքով պատասխանատվությունից ազատելը, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն, պայմանավորված է արտակարգ և անկանխելի, այսինքն՝ այնպիսի բացառիկ, անսովոր, եզակի հանգամանքների ի հայտ գալով, որոնք հաղթահարելը տվյալ պարագայում օբյեկտիվորեն անհնարին է: Ընդ որում, ի հայտ եկած հանգամանքի արտակարգ և անկանխելի լինելը յուրաքանչյուր դեպքում պետք է դիտարկել ու գնահատել կոնկրետ պարտավորության բնույթի և դրա կատարման պայմանների շրջանակներում (տե՛ս, «Հարավկովկասյան երկաթուղի» ՓԲԸ-ի ընդդեմ «Վլադ Հակոբյանի անվան «Համակցված կերերի գործարան» ՓԲԸ-ի թիվ ԵԷԴ/0888/02/14 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 27.11.2015 թվականի որոշումը):

Սույն գործում առկա փաստերի համաձայն՝ Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊԶԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով սահմանված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցի համաձայն՝ Մասնակիցը պետք է մատակարարի 60 հատ համակարգչային մկնիկ, լարով, ծագման երկիրը Չինաստան: Ապրանքը պետք է մատակարարվի համապատասխան համաձայնագրի կնքման դեպքում

համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև 30-րդ օրացուցային օրը ներառյալ: Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 21.02.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 1 համաձայնագիրը, իսկ 06.03.2020թ.-ին կնքվել է թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» ծածկագրով պետական գնման պայմանագրի թիվ 2 համաձայնագիրը, որի համաձայն՝ կողմերը որոշել են Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով հաստատված տեխնիկական բնութագիր-գնման ժամանակացույցի 1-ին կետի 11-րդ ժակետի մասով «30-րդ օրացուցային օրը» բառերը փոխարինել «60-րդ օրացուցային օրը» բառերով:

www.gnumner.am համացանցային կայքում՝ «Պայմանագրերը միակողմանիորեն լուծելու մասին ծանուցումներ» բաժնում, 11.01.2021թ.-ին հրապարակված պայմանագրի միակողմանի լուծման մասին 28.12.2020թ.-ի թիվ 02/12-1/30266-2020 ծանուցման համաձայն՝ Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» գնման պայմանագրի և Պայմանագրին կից կնքված 21.02.2020թ.-ի և 06.03.2020թ.-ի համաձայնագրերի շրջանակներում «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ն պայմանագրով սահմանված ժամկետում պետք է մատակարարեր 60 հատ համակարգչային լարով մկնիկ, որ չի մատակարարել: Հիմք ընդունելով Պայմանագրի 2.1.7 կետը՝ Սոցիալական ապահովության ծառայությունը 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ին միակողմանի լուծել է Սոցիալական ապահովության ծառայության և «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի միջև 10.02.2020թ.-ին կնքված թիվ «ՍԱԾ ԳՀԱՊՁԲ-20/3-2» գնման պայմանագիրը:

Վերոնշյալ իրավական նորմերի և փաստական հանգամանքների հիման, դրանք համադրելով Մասնակցի ներկայացրած դիրքորոշման հանգամանքներին՝ Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է, որ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 417-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով, Մասնակցի կողմից Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածով նախատեսված ապրանքը չմատակարարելը պայմանավորված է եղել արտակարգ և անկանխելի, այսինքն՝ այնպիսի բացառիկ, անսովոր, եզակի հանգամանքների ի հայտ գալով, որոնք հաղթահարելը տվյալ պարագայում օբյեկտիվորեն անհնարին է՝ հաշվի առնելով այն, որ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2020 թվականի մարտին հայտարարել է կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված համավարակ, և ամբողջ աշխարհում համաճարակային իրավիճակը շարունակում է մնալ լարված, այն, որ Հայաստանի Հանրապետությունում ևս հիվանդությունը ստացել է

լայնածավալ տարածում, և երկրում առաջացել է համաճարակ՝ հիմք հանդիսանալով արտակարգ իրավիճակի առաջացման, հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 11.09.2020թ.-ի «կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված կարանտին սահմանելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում՝ 2020 թվականի սեպտեմբերի 11-ից, ժամը 17:00-ից մինչև 2021 թվականի հունվարի 11-ը ներառյալ կարանտին սահմանելու մասին թիվ 1514-Ն որոշումը, ինչպես նաև պայմանավորված՝ ՀՀ կառավարության 16.03.2020թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արտակարգ դրություն հայտարարելու մասին» թիվ 298-Ն որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում 2020 թվականի մարտի 16-ից ժամը 18:30-ից սկսած մինչև 2020 թվականի սեպտեմբերի 11-ը ժամը 17:00-ն ներառյալ ժամկետով արտակարգ դրություն հայտարարելու հետ:

Բողոքներ քննող անձը վերոնշյալները քննարկելով նաև «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենքի համատեքստում, հարկ է համարում փաստել, որ արտակարգ դրությունը Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում կամ դրա առանձին տարածքներում հայտարարվող պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ինչպես նաև նրանց պաշտոնատար անձանց գործունեության իրավական հատուկ ռեժիմ է, որը սահմանվում է պետության ամբողջ տարածքում կամ առանձին հատվածներում ներքին և արտաքին վտանգներից պաշտպանվելու, ինչպես նաև երկրի սահմանադրական ու հասարակական կարգը պահպանելու նպատակով (հոդված 1): Արտակարգ դրության ռեժիմն ենթադրում է քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց ազատությունների և իրավունքների սահմանափակում, ինչպես նաև նրանց համար լրացուցիչ պարտականությունների սահմանում (հոդված 4):

Բողոքներ քննող անձը հավելում է նաև, որ ստանձնած պարտավորությունների (այդ թվում՝ ընթացակարգի և պայմանագրի) խախտման հիմքերը պայմանականորեն կարելի է բաժանել երկու խմբի՝ օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ: Օբյեկտիվ հիմքերի մեջ կարելի է դասել ֆորսմաժորային դեպքերը՝ տարերային աղետները, ինչպես նաև արտակարգ իրավիճակը և նմանատիպ այլ՝ անձանց կամքից անկախ հիմքերով առաջացող պատճառները: Սուբյեկտիվ գործոնը պայմանավորված է անմիջականորեն տվյալ անձի հետ կապված և գործնականում ավելի երկար ժամանակ պահանջող ողջամիտ խնդիրների լուծմամբ, առանց որի անհնար է ստանձնած պարտավորությունների կատարումը:

Վերոգրյալի հիման վրա՝ Բողոքներ քննող անձն արձանագրում է, որ բոլոր դեպքերում էլ, բացի ֆորսմաժորային իրավիճակներից, ստանձնած պարտավորությունների խախտման համար մեղքի բացակայության փաստը հաստատված համարելու համար ընդհանուր կանոնն այն է, որ անձը պարտավոր է ապացուցել, որ օրենքով սահմանված պարտավորությունների կատարման համար անհրաժեշտ ժամկետի ընթացքում ձեռնարկել է իրենից կախված ողջամիտ ու բավարար միջոցներ այդ պարտավորությունների պատշաճ կատարումը իրականացնելու ուղղությամբ, սակայն իր կամքից անկախ պատճառներով խախտել է գնման ընթացակարգով կամ պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունը (ները): Օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հիմքերի վերաբերյալ նմանատիպ դիրքորոշում է հայտնել ՀՀ վճարբեկ դատարանն իր նախկինում կայացրած որոշումներում (*տե՛ս, «Հայրիզնեսրանկ» ՓԲԸ-ն ընդդեմ «Միլար» ՍՊԸ-ի թիվ ԵԿԴ/2628/02/13 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճարբեկ դատարանի 03.12.2014 թվականի որոշումը*):

Այսպիսով, վերոհիշյալ փաստական հանգամանքների և իրավական նորմերի լույսի ներքո, դրանց համակարգված վերլուծության արդյունքում Բողոքներ քննող անձը հանգում է այն եզրակացության, որ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ի կողմից Պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունների խախտումն ելել է օբյեկտիվ հիմքերից՝ պայմանավորված Հայաստանի Հանրապետությունում հայտարարված արտակարգ դրության և կորոնավիրուսային հիվանդությամբ (COVID-19) պայմանավորված համավարակի հանգամանքներով, որի արդյունքում առաջացած պատճառներն անհնարին են դարձրել Մասնակցի կողմից ստանձնած պարտավորությունների պատշաճ կատարումը վերջինիս կամքից անկախ հանգամանքներով:

Ուստի, վերոնշյալների հաշվառմամբ, Բողոքներ քննող անձը գտնում է, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետում նշված պատասխանատվությունը չի կարող վրա հասնել ու հանգեցնել Մասնակցին՝ գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ընդգրկելուն:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 7-րդ մասով՝ ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձը.

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 14.01.2021թ.-ի թիվ 26/26-1/289-2021 գրությամբ «Չայնա Մոլլ» ՍՊԸ-ին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու նպատակով նախաձեռնված թիվ ՍՑ-ԼՕ-2021/10 ծածկագրով ընթացակարգը մերժել:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն տեղեկագրում հրապարակելուն հաջորդող օրը:

ՀՀ գնումների հետ կապված բողոքներ քննող անձի ընդունած որոշումն իրավապարտադիր է, որը կարող է փոփոխվել կամ վերացվել, այդ թվում՝ մասնակի, միայն դատարանի կողմից:

**ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՔՆՆՈՂ ԱՆՁ՝**

ԼԵՎՈՆ ՕՀԱՆՅԱՆ

